

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Α΄ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

**«Τροποποίηση του Π.Δ. 237/1986 (ΦΕΚ 110 Α΄) με το οποίο
κωδικοποιήθηκε ο Ν. 489/1976 «Περί υποχρεωτικής ασφάλισεως
της εξ ατυχημάτων αυτοκινήτων αστικής ευθύνης»
(ΦΕΚ 331 Α΄) και άλλες διατάξεις»**

Ι. Γενικά

Το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση Νοσχ αποτελείται από τρία κεφάλαια. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ τροποποιείται το Π.Δ. 237/1986 με το οποίο κωδικοποιήθηκε ο Ν. 489/1976 «Περί υποχρεωτικής ασφάλισεως της εξ ατυχημάτων αυτοκινήτων αστικής ευθύνης». Στο Κεφάλαιο Β΄ ρυθμίζονται λοιπά θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης, ενώ το Κεφάλαιο Γ΄ περιλαμβάνει μεταβατικές, καταργούμενες και τελικές διατάξεις.

Στο ιδιωτικό δίκαιο ισχύει η αρχή της ελευθερίας των συμβάσεων (ΑΚ 361) τόσο ως προς την κατάρτιση ή μη σύμβασης, όσο και ως προς το περιεχόμενό της. Κάμψη στην αρχή αυτή εισάγει η υποχρέωση για σύναψη σύμβασης ασφάλισης αστικής ευθύνης από αυτοκινητικά ατυχήματα, η οποία δικαιολογείται από τον μείζονος σημασίας κοινωνικό σκοπό που επιδιώκεται εν προκειμένω, την προστασία, δηλαδή, των θυμάτων αυτοκινητικών ατυχημάτων. Η σύμβαση ασφάλισης συνιστά, κατά τα ανωτέρω, αμφοτεροβαρή σύμβαση του ιδιωτικού δικαίου, στην οποία περιέχονται και στοιχεία που εξυπηρετούν σκοπούς δημοσίου συμφέροντος (ΕφΠατρ 870/2003, ΔΕΕ 2005, σελ. 1961).

Με τον Ν. 4147/1961 κυρώθηκε η ευρωπαϊκή σύμβαση του Στρασβούργου της 20.4.1959 «περί υποχρεωτικής ασφάλισεως έναντι αστικής ευθύνης αφορώσης εις αυτοκίνητα οχήματα».

Στη συνέχεια, ο Ν. 489/1976 «περί υποχρεωτικής ασφάλισεως της εξ ατυχημάτων αυτοκινήτων αστικής ευθύνης», ο οποίος άρχισε να ισχύει από 1.1.1978 (άρθρο 40 Ν. 489/1976), ρύθμισε τις σχέσεις μεταξύ του ασφαλιστή της αστικής ευθύνης και του ζημιωθέντος τρίτου. Ο νόμος αυτός συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε μεταγενεστέρως:

2

α) με το Π.Δ. 1019/1981 [προσαρμογή στις διατάξεις των οδηγιών 72/166/ΕΟΚ (της 24.4.1972, ΕΕ L 103/02.5.1972 σ. 1) και 72/430/ΕΟΚ (της 19.12.1972, ΕΕ L 75/23.3.1973 σ. 30) του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων],

β) με το Π.Δ. 118/1985 [προσαρμογή στις διατάξεις των οδηγιών 73/239/ΕΟΚ (της 24.7.1973, ΕΕ L 228/16.8.1973 σ. 3), 76/580/ΕΟΚ (της 29.6.1976, ΕΕ L 189/13.7.1976 σ. 13), 73/240/ΕΟΚ (της 24.7.1973, ΕΕ L 228/16.8.1973 σ. 20), 79/267/ΕΟΚ (της 5.3.1979, ΕΕ L 63/13.3.1979 σ. 1), 77/92/ΕΟΚ (της 13.12.1977, ΕΕ L 26/31.1.1977 σ. 14), και 78/473/ΕΟΚ (της 30.5.1978, ΕΕ L 151/7.6.1978 σ. 25) του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων] και

γ) με τον Ν. 1569/1985 «Διαμεσολάβηση στις συμβάσεις ιδιωτικής ασφάλισης, σύσταση σώματος ειδικών πραγματογνωμόνων τροχαίων ατυχημάτων, λειτουργία γραφείου ιδιωτικής ασφάλισης και άλλες διατάξεις».

Ο Ν. 489/1976 κωδικοποιήθηκε με το Π.Δ. 237/1986, το οποίο τροποποιήθηκε με τον Ν. 1867/1989, το Π.Δ. 264/1991 [προσαρμογή στις διατάξεις της οδηγίας 84/5/ΕΟΚ (της 30.12.1983, ΕΕ L 8/11.1.1984 σ.17)], το Π.Δ. 314/1993 [προσαρμογή στις διατάξεις της οδηγίας 90/232/ΕΟΚ (της 14.5.1990, ΕΕ L 129/19.5.1990 σ. 33)], τον Ν. 2170/1993 και το Π.Δ. 252/1996.

Εξ άλλου, συμπληρωματικώς εφαρμόζονται ο Ν. 2496/1997 «Ασφαλιστική σύμβαση, τροποποιήσεις της νομοθεσίας για την ιδιωτική ασφάλιση και άλλες διατάξεις» και ο Αστικός Κώδικας, ως γενικότερες σε σχέση με αυτές του Ν. 489/1976 ρυθμίσεις (βλ. Α. Κρητικό, Αποζημίωση από Τροχαία Αυτοκινητικά Ατυχήματα, Αθήνα, 1998, σελ. 543), οι δε σχέσεις μεταξύ ασφαλιστή και ασφαλισμένου (ή λήπτη της ασφάλισης) ρυθμίζονται κατά βάση από τη σύμβαση ασφάλισης και τους γενικούς όρους που θέτει η Υ.Α. Κ4/585/1978 «Περί καθορισμού των γενικών όρων του ασφαλιστηρίου του καλύπτοντος την εξ ατυχημάτων αυτοκινήτων αστικήν ευθύνην».

Σημειώνεται δε ότι έχουν εκδοθεί και οι οδηγίες 2000/26/ΕΚ (της 16.5.2000, ΕΕ L 181, 20.07.2000 σ. 65, που τροποποιεί τις οδηγίες 73/239/ΕΟΚ και 88/357/ΕΟΚ) και 2005/14/ΕΚ (ΕΕ L 149, 11.06.2005 σ. 14, που τροποποιεί τις οδηγίες 72/166/ΕΟΚ, 84/5/ΕΟΚ, 88/357/ΕΟΚ, 90/232/ΕΟΚ και 2000/26/ΕΚ), ενώ, συμφώνως προς τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 2 της οδηγίας 72/166/ΕΟΚ (ό.π.), «όσον αφορά τα οχήματα με συνήθη στάθμευση στο έδαφος ενός Κράτους μέλους, οι διατάξεις της παρούσης οδηγίας, εξαιρουμένων των άρθρων 3 και 4, τίθενται σε ισχύ:

- μετά την σύναψη συμφωνίας μεταξύ των έξι εθνικών γραφείων ασφαλίσεως, κατά την οποία κάθε εθνικό γραφείο εγγυάται την ικανοποίηση, σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής του νομοθεσίας περί υποχρεωτικής

ασφαλίσεως, των αξιώσεων από ατυχήματα τα οποία έγιναν στο έδαφος του και τα οποία προεκλήθησαν από την κυκλοφορία οχημάτων με συνήθη στάθμευση στο έδαφος άλλου Κράτους μέλους, είτε αυτά τα οχήματα είναι ασφαλισμένα είτε όχι,

- από της ημερομηνίας που θα καθορίσει η Επιτροπή αφού προηγουμένως διαπιστώσει σε στενή συνεργασία με τα Κράτη μέλη, ότι συνήφθη η συμφωνία,

- για την διάρκεια της συμφωνίας αυτής».

Με την ανωτέρω διαδικασία συνήφθη στο Ρέθυμνο Κρήτης, την 30.5.2002, η Ενοποιημένη Συμφωνία των μελών του Συμβουλίου των Γραφείων Διεθνούς Ασφάλισης (Internal Regulations of the Council of Bureaux/Règlement Général du Conseil des Bureaux), η οποία ενσωμάτωσε όλες τις διατάξεις της «Σύμβασης ενιαίου τύπου μεταξύ Γραφείων» και της «Πολυμερούς Σύμβασης Εγγύησης» σε ένα ενιαίο έγγραφο, τον «Γενικό Κανονισμό». Η Συμφωνία ετέθη ως Προσάρτημα 1 στη «Συμφωνία μεταξύ των εθνικών γραφείων ασφάλισης κρατών μελών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και άλλων συνδεδεμένων κρατών» της 30.5.2002, η οποία στη συνέχεια ετέθη ως Παράρτημα στην 2003/564/ΕΚ Απόφαση της Επιτροπής της 28.7.2003 «για την εφαρμογή της οδηγίας 72/166/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με τους ελέγχους ασφάλισης της αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων» (ΕΕ L 192/31.7.2003 σ. 23). Σκοπός δε της Συμφωνίας είναι να ρυθμίσει τις αμοιβαίες σχέσεις μεταξύ των εθνικών γραφείων διεθνούς ασφάλισης.

II. Παρατηρήσεις επί των επιμέρους άρθρων του Νοχ.

1. Επί του άρθρου 4

α) Με το προτεινόμενο άρθρο προστίθεται στο Π.Δ. 237/1986 άρθρο 6α συμφώνως προς το οποίο «Η παροχή ασφαλιστικής κάλυψης πριν από την έκδοση του ασφαλιστηρίου προϋποθέτει σύμβαση προσωρινής κάλυψης η οποία αποδεικνύεται με την προσωρινή βεβαίωση και το ειδικό σήμα που χορηγούνται από τον ασφαλιστή [...]. Η προσωρινή βεβαίωση ισχύει μέχρι την έκδοση του ασφαλιστηρίου και, σε κάθε περίπτωση, μέχρι τριάντα (30) ημέρες από την έκδοσή της».

Η σύμβαση προσωρινής κάλυψης καθιερώθηκε στην πράξη λόγω της ανάγκης άμεσης ασφαλιστικής κάλυψης μέχρι την έκδοση του ασφαλιστηρίου συμβολαίου, εφόσον μεταξύ πρότασης σύμβασης και αποδοχής της μεσολαβεί συνήθως κάποιο χρονικό διάστημα. Η προσωρινή κάλυψη ρυθμίζεται σήμερα από την παρ. 2 του άρθρου 2 της Υ.Α. Κ4/585/1978, η οποία προβλέπει παροχή ασφαλιστικής κάλυψης πριν από την έκδοση του ασφαλιστηρίου, υπό την προϋπόθεση της σύναψης σύμβασης προσωρινής κάλυψης που αποδεικνύεται με το παρεχόμενο από τον ασφαλιστή προσωρινό σημείωμα κάλυψης.

Συναφώς έχει κριθεί ότι εάν ο κύριος του αυτοκινήτου έχει καταβάλει στον ασφαλιστικό πράκτορα ασφάλιστρο με σχετική απόδειξη, χωρίς όμως να έχει λάβει και το ως άνω σημείωμα προσωρινής κάλυψης, θέση σημειώματος επέχει η προσωρινή απόδειξη καταβολής ασφαλίσεων (ΑΠ 1081/2002, ΕλλΔνη 2004, σελ. 105).

β) Με το προς ψήφιση άρθρο προστίθεται επίσης στο Π.Δ. 237/1986 άρθρο 6β το οποίο εισάγει τρεις εξαιρέσεις από την ασφαλιστική κάλυψη:

- τη ζημία που προκαλεί οδηγός στερούμενος της προβλεπόμενης για την κατηγορία του οχήματος που οδηγεί άδειας οδήγησης,

- τη ζημία που προκαλεί οδηγός, ο οποίος κατά τον χρόνο του ατυχήματος τελούσε υπό την επίδραση οινοπνεύματος ή τοξικών ουσιών, εφόσον η εν λόγω παράβαση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας συνδέεται αιτιωδώς προς την πρόκληση του ζημιογόνου ατυχήματος, και

- τη ζημία που προκαλεί όχημα του οποίου γίνεται διαφορετική από την συμφωνηθείσα στο ασφαλιστήριο συμβόλαιο χρήση, εφόσον η χρήση αυτή τελεί σε αιτιώδη συνάφεια προς την πρόκληση του ατυχήματος.

Σε σύγκριση με το περιεχόμενο των καταργούμενων (άρθρο 16 παρ. 1 δ) Νσχ) περιπτώσεων 6, 8 και 9 του άρθρου 25 της Υ.Α. Κ4/585/1978 το προτεινόμενο άρθρο προσθέτει, αφενός την προϋπόθεση της ύπαρξης αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της παράνομης ή αντισυμβατικής συμπεριφοράς και της πρόκλησης του ατυχήματος, αφετέρου τη ρητή πρόβλεψη ότι οι ανωτέρω εξαιρέσεις από την ασφαλιστική κάλυψη δεν απαλλάσσουν τον ασφαλιστή από την ευθύνη του έναντι των ζημιωθέντων τρίτων, αλλά του παρέχουν μόνο δικαίωμα αναγωγής έναντι του ασφαλισμένου ή λήπτη της ασφάλισης. Η πρόβλεψη αυτή απηχεί πάγια θέση της νομολογίας (ΑΠ 1410/1983, ΝοΒ 1984, σελ. 1119, ΕφΘεσσ 1679/1998, Αρμ 1998, σελ. 1092, ΕφΠειρ 648/1999, ΔΕΕ 2000, σελ. 635), ότι η περίπτ. 8 του άρθρου 25 της Υ.Α. Κ4/585/1978 περί αποκλεισμού από την ασφάλιση ζημιών που προξενεί οδηγός ο οποίος τελεί υπό την επίδραση αλκοόλ ή τοξικών ουσιών κείται εκτός της νομοθετικής εξουσιοδότησης του άρθρου 6 του Ν. 489/1976, κατά το μέτρο που απαλλάσσει τον ασφαλιστή από την ευθύνη του έναντι του ζημιωθέντος τρίτου.

2. Επί του άρθρου 10 παρ. 1 και 3

Με την παρ. 1 προτείνεται αναρίθμηση των παρ. 2 και 3 του άρθρου 13 του Π.Δ. 237/1986 ως παρ. 1 και 2, αντιστοίχως. Από παραδρομή, συνεπώς, προτείνεται, στη συνέχεια, στην παρ. 3 του άρθρου 10 Νσχ, η αντικατάσταση της φράσης «κατά το άρθρο 13 παράγραφος 1» από τη φράση «κατά το άρθρο 13 παράγραφος 2», εφόσον αντικαθιστάμενη θα πρέπει να είναι η φράση «κατά το άρθρο 13 παράγραφος 2».

Περαιτέρω, συμφώνως προς την προτεινόμενη αντικατάσταση του άρθρου 27 παρ. 1 εδ. α΄ του Π.Δ. 237/1986 «Το Γραφείο Διεθνούς Ασφάλισης διακανονίζει ζημίες και καταβάλλει...», αντί του γραμματικώς ορθού «...και καταβάλλει...».

3. Επί του άρθρου 11 παρ. 2

Με την προτεινόμενη διάταξη επανέρχεται σε ισχύ το προνόμιο των απαιτήσεων από σχέση εξαρτημένης εργασίας, με εξαίρεση τις απαιτήσεις προσώπων που ασκούν τη διοίκηση και διαχείριση ασφαλιστικής επιχείρησης, επί της περιουσίας της εν λόγω επιχείρησης, έναντι των απαιτήσεων των δικαιούχων ασφαρίσματος και των καθολικών και ειδικών τους διαδόχων. Δεν περιλαμβάνονται στην ως άνω περιουσία τα έξοδα εκκαθάρισης και τα μαθηματικά αποθέματα που υπάγονται στην κατηγορία των τεχνικών αποθεμάτων ασφαλίσεων ζωής, κατά το άρθρο 7 του Ν. 400/1970, όπως ισχύει.

Συναφώς, απαντώντας σε προδικαστικό ερώτημα της ΣτΕ 3031/2002 (Επιδικία 2003, σελ. 73), το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έκρινε (Υπόθεση C-28/2003, απόφαση της 16.9.2004, Επιδικία 2004, σελ. 450) ότι δεν προσκρούει στα άρθρα 15 και 16 της οδηγίας 73/239/ΕΟΚ του Συμβουλίου και 17 και 18 της οδηγίας 79/267/ΕΟΚ του Συμβουλίου, εθνική ρύθμιση δυνάμει της οποίας «σε περίπτωση πτωχεύσεως, εκκαθαρίσεως ή ανάλογης καταστάσεως αφερεγγυότητας της ασφαλιστικής επιχειρήσεως, τα αντιπροσωπεύοντα τα τεχνικά αποθεματικά στοιχεία του ενεργητικού μπορούν να χρησιμοποιούνται για την ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από σχέσεις εξαρτημένης εργασίας πριν από την ικανοποίηση των εξ ασφαλίσεως απαιτήσεων, εφόσον η νομοθεσία αυτή αναγνωρίζει στις τελευταίες αυτές απαιτήσεις προνόμιο, η βάση του οποίου περιλαμβάνει, εν πάση περιπτώσει, πλην των αντιπροσωπευόντων τα τεχνικά αποθεματικά στοιχεία του ενεργητικού, άλλα στοιχεία του ενεργητικού της επιχειρήσεως και μπορεί, δυνάμει υπουργικής αποφάσεως, να επεκταθεί στο σύνολο των διαθεσίμων στοιχείων του ενεργητικού της επιχειρήσεως».

Σημειώνεται, τέλος, ότι το κατά τα ανωτέρω προνόμιο είχε θεσπισθεί με το άρθρο 35 παρ. 9 του Ν. 2496/1997 και καταργήθηκε με το άρθρο 6 του Π.Δ. 332/2003.

4. Επί του άρθρου 12 παρ. 11

Με την προτεινόμενη διάταξη αντικαθίσταται διάταξη του Ν. 2323/1995 «Υπαίθριο εμπόριο και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α΄ 145). Επισημαίνονται δύο γραμματικά λάθη: «οι Ελληνική Αστυνομία», αντί του ορθού «η Ελληνική Αστυνομία» και «εφόσον υποβάλλει σε αυτή σχετικό αίτημα...», αντί του ορθού «εφόσον υποβάλει σε αυτή σχετικό αίτημα...».

5. Επί του άρθρου 14 παρ. 1

Με την προς ψήφιση διάταξη προστίθενται ρυθμίσεις μετά το πρώτο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 30 του Ν. 3419/2005 «Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) και Εκσυγχρονισμός της Επιμελητηριακής Νομοθεσίας» (ΦΕΚ Α΄ 297) που προβλέπει ότι «οι πρώτες εκλογές για την ανάδειξη των οργάνων διοίκησης των Επιμελητηρίων, μετά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, θα διεξαχθούν το πρώτο δεκαπενθήμερο του μηνός Ιουνίου 2006». Στο αμέσως επόμενο – τρίτο – εδάφιο της εν λόγω παραγράφου ορίζεται ότι «η θητεία των οργάνων διοίκησης των Επιμελητηρίων, που λειτουργούν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, παρατείνεται μέχρι το χρόνο που προβλέπεται στο προηγούμενο εδάφιο». Ενόψει της προτεινόμενης προσθήκης ρυθμίσεων, οι οποίες θα παρεμβάλλονται μεταξύ των ως άνω δεύτερου και τρίτου εδαφίων της υπό συζήτηση παραγράφου, καθίσταται αναγκαία η αντικατάσταση του επιθετικού προσδιορισμού «προηγούμενο» από τον προσδιορισμό «πρώτο» (εδάφιο).

Αθήνα, 26 Μαρτίου 2007

Οι εισηγητές
Μαριάνθη Καλυβιώτου
Δημήτριος Κανελλόπουλος
Ανδρέας Κούνδουρος
Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Στέλιος Κουσσούλης
Αν. Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών